

dennes Drift som Husmandsbrug eller til Husets Beboelse af Husmanden med Familie, skal der ved Fratrædelsen gives ham eller hans Arvinger Erstatning derfor af Ejeren, hvori dog Værdien af de Materialer eller andre Tilfud, som Ejeren bevislig maatte have fortrakt ham med til dette Brug, bør komme til Afdrag.

Det samme gælder med Hensyn til saadanne Tilbygninger og Forøgelse af det mur- og nagelfaste Inventarium, som, selv om de ikke kunne anes for strengt taget nødvendige til Jordens Drift, dog maa erkendes for at være hensigtsmæssige, naar de uomtvistelig have forøget Husets almindelige Handelsværdi som Husmandshus.

Erstatningsretten omfatter fremdeles ikke blot saadanne større Grundforbedringer af Husets Tilliggende, der utvivlsomt have værdigen forøget dets Værdi som Husmandsbrug, saasom Opdyrking af Overdrev, Hejder, Mose eller Kær, Rydning af stenlagte Jordstykker, Udtørring af Moradser, Affvinnings- og Overrøslingsanlæg, men ogsaa de nyttige og hensigtsmæssige mindre Grundforbedringer til Ets. Mergling, omfattende Udgravninger, Brøndsætning, Hegning eller desl., hvoraf Lejeren eller hans Arvinger paa Grund af Besiddelsens Afbrydelse ikke have faaet Vejligheid til at høste den fulde Fordel. Endvidere tilkommer Lejeren Erstatning, naar han ved Aflevering af Huset bevislig har nedlagt mere eller kostbarere Saasæd eller Frø i Jorden, end der er overleveret ham.

§ 3.

Afgangen til den ved forrige Paragraf hjemlede Erstatning bliver imidlertid saavel for Tilbygninger og Inventarieforøgelse som for Grundforbedringer betinget af, at Lejeren enten forud har erhvervet Ejersens skriftlige Anerkendelse af Bygningernes eller det paagældende Jordstykkets Tilstand forinden Bygningsarbejds eller Grundforbedringens Foretagelse, eller i Mangel deraf har søgt for ved en Synsforretning efter Reglerne i § 5 at bevisliggøre samme, samt at han, umiddelbart forinden Arbejdet paabegyndes, derom bevisligen har gjort Anmeldelse for Ejeren.

§ 4.

Det er Ejersens Pligt fremtidig at sørge for, at Overlevering og Aflevering af Lejehuse sker ved en Syns- og Skønsforretning, der foretages af Skønsmand efter de i § 5 nævnte Regler.

§ 5.

De i §§ 3 og 4 nævnte Syns- og Skønsforretninger foretages af to Skønsmand, hvoraf hver Part vælger en. Kunne Skønsmændene ikke blive enige, vælge de en Dpmand, og kunne de ikke forenes om dennes Valg, beklifter Amtmanden en Dpmand. Ved Afleveringsforretningen afgøre, i Mangel af mindelig Overenskomst, Skønsmændene, henholdsvis Dpmanden, om der ifølge nærværende Lov tilkommer Brugeren nogen Erstatning og i bekræftende Fald dennes Størrelse. Ved Erstatningens Bestemmelse bliver ikke blot at tage Hensyn til den Værdiforøgelse, Ejendommen har erholdt ved den foretagne Forbedring, men tillige til den Fordel, som Brugeren i den længere eller kortere Tid, der er forløben siden Forbedringens Udførelse, selv har høstet af samme. Dog bortfalder Erstatningsretten ved større Forbedringer efter 30 og ved mindre efter 10 Aar fra Forbedringernes Udførelse, og maa Erstatningen i intet Tilfælde overstige Pengeværdien af det af Brugeren anvendte Arbejde og tillagte Materiale efter gangbar Pris paa den Tid, da det paagældende Arbejde blev udført. Omkostningerne ved Skønsmændenes Forretning bæres lige af begge Parter.

Derfor en af Parterne anser sig brøstholden ved nogen af de ovennævnte Skønsforretninger, skal han inden 14 Dage, efter at Kendelsen er ham lodlig forkyndt, erklære saadant. Inden 14 Dage efter denne hans Erklærings Forkyndelse for Modparten har da hver af Parterne at udnævne tvende ny Skønsmand. For denne Overfølskommission, hvis Afgørelse træffes af et Flertal, saa at der kun i Mangel af et saadant bliver Brug for en Dpmand, gælde iøvrigt de samme Regler, som ovenfor ere givne for Syns- og Skønsmændene, kun at Kommissionen tillige har at bestemme, om begge Parterne eller kun den ene af dem skal bære de ved den fornævede Underjøgelse foranledigede Omkostninger.

Undslader en af Parterne inden 14 Dage, efter at den anden Part har ladet ham en Opfordring dertil lodlig forkynde, at foretage, hvad der paahviler ham til Skøns- eller Overfølsforretningens Foretagelse eller Udførelse, skal den anden Parts Skønsmand eller Skønsmand i Forening med en af Amtmanden bekliftet Mand afgøre Sagen.

Ved Overleveringsforretningen beskrives Huset og Lodden samt det mur- og nagelfaste Inventarium saa nøjagtigt som muligt. For Loddens Vedkommende anføres Hegn, Ledde, Vandingssteder samt Vandafledningsgrøfter, og for saa vidt den er drænet, naar